

Tekstivastine videolle ”Koroistennimeltä Maarian kirkkoon”

Video katsottavissa You Tubessa osoitteessa <https://youtu.be/YLTSpUMinVE>

Ilmakuvaa vihreästä Koroistenniemestä. Taustalla soi rauhallinen pianomusiikki. Lähellä kuvan keskustaa on valkoinen risti maakumpareen päällä. Ristin ympärillä on maassa kiviä suorakaiteen muotoisella alueella. Kivet ovat muinaisesta rakennuksesta. Kumpareen takareunalla on puita ja kuvan takaosassa näkyy kerrostaloja. Kuvan alalaidassa lukee Koroistennimeltä Maarian kirkolle, oppaana Eeva-Kaisa Ahlamo. Kuvan yläalaidassa on Maarian seurakunnan logo, punainen ympyrä, jonka keskellä valkoinen keskiaikaisen näköinen tyylielty m-kirjain.

Kuvaa tarkentuu lähemmäksi ristiä ja maassa olevia kiviä ja ristiä näytetään eri kuvakulmista ilmasta käsin. Ristin tumma varjo peilautuu vihreään nurmeen. Opas Eeva-Kaisa Ahlamo aloittaa puhumisen:

- Täällä Koroistennimellä historia tulee hyvin lähelle. Tässä Vähäjoki laskee Aurajokeen ja tällä paikalla sijaitsi 1200-luvulla Koroisten piispanlinna, Suomen ensimmäinen kirkollinen keskus.

Kuva siirtyy näyttämään Ahlamo, joka on pienikokoinen ja ruskeatukkainen nainen. Hän on pukeutunut harmaan- ja oranssinväriseen takkiin. Taustalla näkyy valkoinen Koroisten risti sekä muutama nurmella päivää paistatteleva henkilö. Kuvan taka-alalla näkyy punaruskeita kerrostaloja. Ahlamo osoittaa kädellään maassa ristin ympärillä olevia kiviä sekä horisontissa eri suunnilla näkyviä kolmea kirkkoa.

- Maassa näkyy edelleen keskiaikaisten rakennusten perustuksia, ja täältä näkee myös kolmen keskiaikaisen kirkon Turun tuomiokirkon, Pyhän Katariinan kirkon ja Maarian kirkon tornit tai katon.

Kuva vaihtuu ilmakuvaksi. Kuvassa näkyy oikealla Aurajoki, kuvan keskivaiheilla näkyy horisontissa Tuomiokirkon torni. Vasemmalla kuvassa näkyy etualalla vihreää puustoa ja horisontissa itäisen Turun rakennuksia.

Kuva vaihtuu takaisin Koroistenniemelle ja Ahlamoon, joka seisoo Koroisten ristin juurella, vanhan keskiaikaisen piispanlinnan perustuksilla. Vihreällä nurmella kasvaa keltaisia voikukkasia.

- Maarian kirkko on vain kävelymatkan päässä Koroisista, Aurajoen länsipuolella, kuten Koroistenniemikin. Itse asiassa entisaikaan koko Aurajoen länsipuoli oli Maariaa, mutta Turku pikkuhiljaa sulautti koko pitäjän itseensä.

Ahlamo kävelee ristin juurelle ja siitä edelleen ristin ohi. Ristin jalustaan on joku laittanut voikukkasia. Taustalla näkyy Aurajoki.

- Maaria oli kuitenkin valtavan kokoinen pitäjä. Sen alueet ulottuivat parhaimmillaan Kuhankuonolta Hirvensaloon asti, kertoo Ahlamo.

Kuva siirtyy isoon punertavaan kiveen. Kivi on yksi muinaisen piispanlinnan perustuksen kivistä. Tämän jälkeen kuva siirtyy ilmakuvaksi, jossa näkyy etualalla Koroisten ristin yläosa ja kaksi kapeaa polkua ristin ympärillä. Kuva siirtyy hiljalleen korkeammalle ja taustalla näkyy Koroisten peltoja ja rakennuksia. Ahlamo jatkaa:

- Pitkään uskottiin, että Maarian kirkko oli kronikoissa mainittu Räntämäen piispankirkko. 1900-luvun alussa Koroisista löytyi kuitenkin keskiaikaisen piispanlinnan jäännökset ja Maarian kirkon ajoituksia jouduttiin miettimään uudestaan.

Nyt kuva siirtyy Maarian kirkon ympärille ilmakuvana. Nyt soi rauhallinen ksylofonimusiikki, kuin pieniä kelloja soitettaisiin. Kuvan etualalla on Maarian kirkon tervattu musta katto. Vasemmalla kuvassa on omakotitaloja ja oikealla kynnetty pelto. Taustalla näkyy korkea piippu, joka kuuluu alueen sähkölaitokselle. Horisontissa näkyy Turun kaupunki. Seuraavaksi kuvassa näytetään Maarian kirkkoa ilmasta käsin. Kuva kiertää kirkkoa näyttäen myös kirkon sivulla olevaa hautausmaata. Taustalla kuuluu Ahlamon ääni:

- Tutkijat arvelevat, että nykyinen Maarian kirkko on rakennettu 1440-luvulla. Tuolloin piispanistuini oli jo kauan aikaa sitten siirtynyt Koroisista Unikankareelle nykyiseen Turun tuomiokirkkoon.

Kuvakulma muuttuu ja kirkkoa näytetään nyt pääoven suunnasta. Kuvan alalaidassa näkyy matala kiviäitä ja vasemmassa laidassa keltainen portti. Ahlamo kävelee kuvassa kirkon etuovesta sisälle. Kuva siirtyy näyttämään nostoauton koria kirkon katon tuntumassa. Korissa seisoo mies tervaamassa harjalla kirkon kattoa. Tämän jälkeen kuva siirtyy kirkon sisälle. Ahlamo kävelee kirkon keskikäytävää pitkin katsellen kattoa.

- Kirkkoon sisään tullessa huomaa ensimmäiseksi katon maalaukset, Ahlamo kertoo. Arvellaan, että kirkon rakentajat maalasivat ne itse. Katto on täynnä ornamentteja, ristejä, hahmoja ja labyrintteja. Laivoja on viisi kappaletta, pirujakin on useampia. Neitsyt Marian alttarin paikka on kauniisti koristeltu. Turnajaiset tarjoavat viihdykettä kirkkokansalle.

Kuva siirtyy Maarian kirkon kattoon näyttäen erilaisia punavalkoisia kalkkimaalauksia ja koristeita. Kuvissa näkyy hansalaiva, ornamentti, turnajaiset ja labyrintti. Kuva siirtyy seuraavaksi näyttämään ikkunaa ja ikkunan yläpuolella olevia koristeita.

Ahlamo on siirtynyt seisomaan alttarikaiteen eteen. Taustalla näkyy ruskea alttarikaappi, alttarilla olevat valkoiset kynttilät, kukat ja avoin Raamattu. Kuva tarkentuu lähemmäksi ja Ahlamo osoittaa alttarikaappia kädellään.

- Kirkossa on säilynyt muutamia keskiaikaisia esineitä. Alttarikaapista voi tunnistaa Jeesuksen ja Marian sekä apostoleita. Alttarilla on myös 1300-luvulta peräisin oleva pieni krusifiksi.

Kuva tarkentuu pieneen ruskeaan krusifiksin jeesushahmoon alttarilla. Krusifiksin taustalla näkyy kolmiosainen puinen alttarikaappi, jossa on useita ihmishahmoisia patsaita. Kaappi on ollut maalattu, mutta maali on karissut ja nyt näkyvillä on vain hentoja maalityöläisiä. Puunsyyt erottuvat patsaissa hyvin.

Kuvakulma siirtyy kirkon keskikäytävälle näyttämään uudelleen alttaria ja Ahlamo seisomassa alttarin edessä. Ahlamo osoittaa kädellään kattoa kohti. Kuva siirtyy hiljalleen kohti katossa olevaa suurta krusifiksia.

- Kirkkosalia hallitsee entisen kuoriaidan kohdalla oleva Maarian kirkon triumfikrusifiksi.

Nyt kamera kuvaa asehuoneen ovea, jossa Ahlamo seisoo. Oven vasemmalla puolella seinässä on kivinen keskiaikainen vihkivesiastia. Kuva lähentyy hiljalleen vihkivesiastiaan Ahlamon puhuessa. Tämän jälkeen kuva siirtyy jälleen asehuoneen ovella seisovaan Ahlamoon.

- Salamaniskusta syttynyt tulipalo poltti kirkon katon ja ullakon 1870-luvulla ja samalla sinne säilytetyt keskiaikaiset pyhimyspatsaat. Kirkkosali kuitenkin säästyi tuolloin tuholta. Eteläisen asehuoneen oven vieressä on vielä näkyvissä keskiaikainen vihkivesiastia, jossa olevalla pyhitetyllä vedellä tehtiin ristinmerkki kirkkosaliin astuessa.

- Uudella ajalla paikalliset talolliset tekivät eteläisen asehuoneen oven omia puumerkkejä vielä 1900-luvulle asti.

Musiikki on nyt hyvin haikeaa, näppäiltyä mollimusiikkia kitaralla. Ahlamo näyttää kädellään takanaan olevaa mustaa isoa ja painavaa puista ovea ja kävelee ovesta asehuoneen sisäpuolelle. Hän tutkii ovessa olevia kaiveruksia ja merkkejä. Kuva siirtyy ovessa olevaan kaiverukseen. Siihen on kirjoitettu iso k-kirjain, luku 1909 ja iso y-kirjain sekä uudelleen luku 1909. Seuraavaksi kuvassa näytetään ovessa olevaa kolkutinta ja avaimenreiän helaa. Molemmat ovat metallisia ja molempien reunoilla on ranskanliljoja koristeena. Ahlamo poistuu asehuoneesta ja siirtyy sakastiin.

Ahlamo seisoo sakastissa vanhan kivisen hautakiven edessä. Hautakivi on seinää vasten pystyssä. Hämärässä valaistuksessa Ahlamon varjo piirtyy sakastin seinään. Hänen takanaan on vanha lipasto, jonka päällä on kaksi kynttilänjalkaa kynttilöineen. Hautakiven vieressä on kivinen alttari, jonka päällä on krusifiksi, kaksi puoliksi palanutta kynttilää sytytettyinä sekä hopeinen vati kynttilöiden välissä. Seinällä alttarin kohdalla on mosaiikki-ikoni Jeesuksesta. Ahlamo osoittaa hautakiven reunaa kädellään.

- Sakastin hautakivessä lukee Suomen vanhimman nimeltä tunnetun vainajan nimi: Ingegerd, muinoin Pietarin vaimo. Ingegerd-leski eli 1200-luvulla, mutta hänen tarkkaa hautapaikkaansa ei tiedetä. Vain kivi on säästynyt.

Kuva lähentyy vanhaa kivistä hautakiveä. Lähikuvassa on hautakiven halkeillut vasen yläkulma. Kiveä kiertävästä tekstistä on vaikea saada selvää.

Ahlamo tulee jälleen kuvaan. Kuva on sakastin alttarin vasemmasta sivusta. Kuvan etualalla näkyvät taas palavat kynttilät, joiden välissä on hopeinen vati. Mosaiikki-ikoni on kuvan vasemmassa reunassa ja keskellä kuvaa alttarin päällä on krusifiksi. Ahlamo näyttää kädellään alttarin syvennystä ja kurkkaa alttarinpöydän yli alttarin taakse.

- Kerrotaan, että kiven viereisen alttarin takaa lähtee käytävä, joka kulkee Pyhän Katariinan kirkolle Aurajoen alitse. Käytävä jatkaa vielä Aurajoen alla Turun tuomiokirkolle asti, ja sinne on kuulemma talletettu kultaa ja hopeaa. Käytävästä ei kuitenkaan pääse läpi, koska sitä vartioivat tuonpuoleiset henget.

Seuraavaksi näytetään lähikuvaa sakastin kivisestä alttarista kynttilöineen ja vateineen. Musiikki vaihtuu taas, nyt se on hidasta, mutta ylevää jousimusiikkia. Taustalla soi oboe tai puuhuilu.

Sakastin jälkeen kuva siirtyy kirkon kattomaalauksien kautta kirkkosaliin. Ahlamo kävelee hitaasti kirkon keskikäytävää saarnastuolin ohi ulko-oven suuntaan.

- Maarian seurakunta on Turun suurin seurakunta. Se on myös Suomen vanhimpia seurakuntia, sen historia ulottuu 1200-luvulle saakka. Keskiajalla Neitsyt Maria oli kaikkein tärkein pyhimyshahmo. Kuvaa hyvin Maarian historiaa, että kirkolle ja pitäjälle annettiin lopulta hänen nimensä.

Kuva siirtyy Maarian kirkosta ulos. Kuvassa on nosturin korissa seisova henkilö, joka tervaa kirkon paanukattoa harjalla. Taustamusiikki voimistuu lopputekstien ajaksi.

Kuvaan tulee teksti: käsikirjoitus Eeva-Kaisa Ahlamo, kuvaus ja editointi Simo Ahtee. Lopuksi keskelle kuvaa tulee Maarian seurakunnan logo, punainen ympyrä, jonka keskellä on valkoinen m-kirjain ja viereen teksti Maarian seurakunta. Kuvan alalaidassa on vuosiluku 2020.

Tekstivastine: Päivi Valtonen